

DEZVOLTARE REGIONALĂ

BULETIN INFORMATIV AL AGENȚIEI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD

CRD Sud a aprobat Programul Regional Sectorial în domeniul dezvoltării infrastructurilor de sprijin în afaceri

Reuniți în cadrul celei de-a doua ședințe ordinare din acest an, cei 18 din 32 de membri ai Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud au audiat raportul privind activitatea ADR Sud pentru semestrul I al anului 2017 și cel privind implementarea Planului Operațional Regional Sud pentru perioada 2013-2016. De asemenea, aleșii regionali au aprobat Programul Regional Sectorial (PRS) în domeniul dezvoltării infrastructurilor de sprijin în afaceri în Regiunea de Dezvoltare Sud și Regulamentul de funcționare a comisiilor regionale sectoriale.

Prezent la lucrările CRD Sud, Dorin Andros, secretar de stat în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, a declarat că autoritățile centrale depun eforturi susținute pentru a convinge partenerii de dezvoltare și a atrage din exterior investiții considerabile în proiecte de reabilitare și modernizare a infrastructurii.

"Suntem în plin proces de elaborare a noii Legi privind Dezvoltarea Regională, prin intermediul căreia ne dorim să creștem cuantumul Fondului Național de Dezvoltare Regională - de la 1 % din veniturile Bugetului de Stat la 3%, astfel ca să putem susține autoritățile publice locale care vor dori să participe la programe transfrontaliere pentru a atrage investiții. Totodată, ne propunem să oferim mai multe împuterniciri și pârghii de acțiune Consiliilor Regionale, să le permitem regiunilor să decidă ele ce este primordial și vital pentru dezvoltarea socio-economică a localităților din componența acestora", a menționat Dorin Andros.

Maria Culeșov, directorul ADR Sud a adus la cunoștința membrilor CRD Sud

informații relevante privind realizările obținute de către instituție în prima jumătate a anului 2017. Astfel, în Raportul de implementare a SDR Sud 2016-2020 în decursul semestrului I al anului 2017, Maria Culeșov a punctat asupra celor mai importante rezultate obținute de specialiștii Agenției în activități de implementare a proiectelor de dezvoltare regională, planificare strategică și programare, organizare evenimente de anvergură și promovarea regiunii, comunicare și transparență, relații internaționale, cooperare, schimb de experiență și atragere investiții.

Așa, bunăoară, potrivit directorului ADR Sud, în perioada de referință instituția și-a focusat activitatea în principal pe activități realizate în scopul valorificării mijloacelor financiare alocate din FNDR și a implementării proiectelor investiționale incluse în Documentul Unic de Program (DUP) 2017-2020 și aprobate spre finanțare în 2017. Astfel, începând cu luna ianuarie curent și până în prezent de către Agenție au fost organizate și desfășurate proceduri de

achiziții publice pentru implementarea a 6 proiecte în valoare totală de 36 014, 88 lei. Totodată, șefa ADR Sud a ținut să sublinieze că, în total, în DUP 2017-2020 au fost incluse spre finanțare în Regiunea de Dezvoltare Sud 12 proiecte investiționale.

În cadrul aceleiași ședințe, membrii CRD Sud au luat act de informația privind implementarea Programului Operațional Regional Sud 2013-2016, prezentată de Tatiana Aramă, șefa Secției planificare strategică și programare din cadrul ADR Sud, și au aprobat Programul Regional Sectorial în domeniul dezvoltării infrastructurilor de sprijin în afaceri.

Un subiect important pe agenda ședinței a ținut de formarea comisiilor regionale sectoriale. Aleșii regionali au statuat crearea a două comisii regionale sectoriale în domeniile Aprovizionare cu Apă și Canalizare și Management al Deșeurilor Solide, aprobând, totodată, componența nominală a acestora și Regulamentul de funcționare.

Lucrările de construcție a drumului intercomunitar Feștețița-Marianca de Jos sunt în plină desfășurare

Maria Culeșov, directorul ADR Sud, însoțită de specialiștii Secției management proiecte a instituției, Andrei Tomescu și Nicolae Cotruță, au efectuat o vizită de monitorizare în cadrul proiectului de dezvoltare regională "Construcția drumului intercomunitar Feștețița - Marianca de Jos - Ștefan Vodă și asigurarea conexiunii cu drumul național R30 Chișinău - Căușeni - frontiera cu Ucraina", aflat în implementare începând cu luna mai 2017.

La locul implementării proiectului, în satul Feștețița, raionul Ștefan Vodă, împreună cu beneficiarul acestuia, reprezentat de primarul localității, Nicolaie Tudoreanu, cu managerul de proiect, Andrei Rusnac, specialiștii ADR Sud au verificat mersul și volumele lucrărilor executate de compania „ACIT-TRANS”, progresul fizic al proiectului și a managementului de proiect.

conducă la o bună conlucrare în vederea implementării cu succes a proiectului, și anume la realizarea tuturor indicatorilor prevăzuți în contractul de finanțare.

Chișinău - Căușeni - Ștefan Vodă - Ucraina.

În calitate de parteneri ai Consiliului local Feștețița, care participă în cadrul acestui proiect cu o contribuție proprie de 200 de mii de lei, figurează entitățile publice Consiliul Raional Ștefan Vodă, primăriile satelor Marianca de Jos, Copceac, Alava, Volintiri, Semionovca și Brezoaia.

Printre beneficiarii proiectului se numără circa 13 mii de locuitori ai satelor partenere (Feștețița și Marianca de Jos),, circa 1000 de întreprinderi agricole, 13 întreprinderi industriale, 60 de întreprinderi comerciale, oficiile medicilor de familie din satele Feștețița, Marianca de Jos și Alava, 20 de instituții publice, inclusiv gimnaziul și Școala de artă "Maria Bieșu" din satul Feștețița.

Vizita de monitorizare a fost efectuată cu scopul ca ADR Sud, în calitate de instituție responsabilă de implementarea proiectului, să se asigure de faptul că proiectul progresează fizic, în conformitate cu calendarul activităților inclus în contractul de finanțare.

Totodată, aceasta și-a propus să asigure o comunicare strânsă între toți actorii implicați în construcția drumului intercomunitar Feștețița-Marianca de Jos, comunicare care să

Proiectul "Construcția drumului intercomunitar Feștețița - Marianca de Jos - Ștefan Vodă și asigurarea conexiunii acestuia cu drumul național R30 Chișinău - Căușeni - frontiera cu Ucraina" este finanțat din Fondul Național de Dezvoltare Regională și are o valoare totală de 23 200 000,00 lei. Acesta prevede construcția drumului intercomunitar Feștețița-Marianca de Jos - Ștefan Vodă, cu lungimea de 3,5 km, și interconectarea rețelei de drumuri locale cu drumul național R30,

Precizăm că durata implementării proiectului "Construcția drumului intercomunitar Feștețița - Marianca de Jos - Ștefan Vodă și asigurarea conexiunii cu drumul național R30 Chișinău - Căușeni - frontiera cu Ucraina" este de 24 de luni conform cererii de finanțare. Atreprenorul „ACIT-TRANS” SRL s-a angajat să execute lucrările de construcție a drumului nominalizat în decursul a opt luni de zile, încadrându-se în limitele sumei de 19 milioane 74 mii de lei.

Apă potabilă de calitate și servicii moderne de sanitație pentru locuitorii orașului Cahul și ai satului Roșu

La 15 iunie 2017, a avut loc inaugurarea Stației de tratare a apei potabile din orașul Cahul și a Sistemului de canalizare din satul Roșu. Ambele măsuri investiționale au fost implementate de Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Sud, Primăria orașului Cahul și Primăria satului Roșu, cu suportul Guvernului Republicii Federale a Germaniei prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

La eveniment au participat reprezentanții misiunilor diplomatice în Republica Moldova și parteneri de dezvoltare, reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenției de Dezvoltare Regională Sud, ai Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei, precum și administrațiile publice locale ale orașului Cahul, satului Roșu și mass media.

În numele Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor Dorin Andros, secretar de stat, a specificat: *“Aceste proiecte au început cu o planificare strategică minuțioasă, iar cele două obiecte renovate și construite au fost prioritare și importante nu doar din perspectiva sumelor alocate, dar și din perspectiva cifrelor. De exemplu, beneficiari ai serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare vor fi peste 40 mii de locuitori ai raionului Cahul. A fost un efort care a dus la niște beneficii pentru populația din regiune, iar aceasta a fost posibil cu suportul financiar al Guvernului Germaniei. Sperăm ca administrațiile publice locale să poată asigura pe viitor durabilitatea acestor proiecte”.*

La rândul ei, Maria Culeșov, directorul Agenției de Dezvoltare Regională Sud, i-a felicitat pe cahuleni cu această importantă realizare: *„Investitia începută în 2016 s-a concretizat astăzi într-o modernă stație de tratare a apei. Odata cu aceasta investitie, consumatorii locali vor beneficia de o apa de calitate. Grație suportului german, în prezent Cahulul dispune de o stație de tratare a apei modernă, care corespunde cerințelor de mediu atât din legislația europeană, cât și din cea națională. După ce a trecut prin procesul de reabilitare, stația de epurare este practic una nouă, cu o capacitate maximă de apă uzată de 17,4 mii m³/zi, care poate servi un număr de circa 40 mii de locuitori”.*

Nicolae Dandiș, primarul orașului Cahul a menționat că este o investiție foarte importantă în primul rând pentru locuitorii raionului Cahul, pentru că ei merită să beneficieze de un serviciu de apă și canalizare calitativ. Edilul a mulțumit Guvernului Germaniei și tuturor partenerilor de dezvoltare pentru susținerea și suportul financiar acordat.

Referindu-se la proiectul implementat de asemenea cu suportul Guvernului Federal al Germaniei în localitatea sa, Nicolae Savilenco, primarul orașului Roșu, a declarat: *„Inaugurarea sistemului de canalizare din satul Roșu este doar primul pas în asigurarea locuitorilor satului Roșu cu serviciile de sanitație. Urmează conectarea fiecărei gospodării la aceasta utilitate. Sistemul de canalizare este un beneficiu pozitiv atât pentru mediu, cât și pentru sănătatea oamenilor”.*

Reabilitarea Stației de tratare a apei potabile din orașul Cahul și construcția Sistemului de canalizare din satul Roșu sunt părți componente ale proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de apă și canalizare în raionul Cahul”, implementat în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, ADR Sud și APL a orașului Cahul și satului Roșu. Lucrările de renovare și construcții ale ambelor obiecte au costat 27 milioane lei și s-au desfășurat în perioada septembrie 2015 - decembrie 2016.

A fost dat startul proiectului "Construcția drumului intercomunitar Feștețița – Marianca de Jos - Ștefan Vodă și asigurarea conexiunii cu drumul național R30 Chișinău - Căușeni - frontiera cu Ucraina"

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Sud și Primăria satului Feștețița din raionul Ștefan Vodă au lansat oficial lucrările în cadrul proiectului de infrastructură "Construcția drumului intercomunitar Feștețița- Marianca de Jos - Ștefan Vodă și asigurarea conexiunii acestuia cu drumul național R30 Chișinău - Căușeni - frontiera cu Ucraina".

Proiectul, finanțat din Fondul Național de Dezvoltare Regională, are o valoare totală de 23 200 000,00 lei și prevede construcția drumului intercomunitar Feștețița-Marianca de Jos - Ștefan Vodă, cu lungimea de 3,5 km și interconectarea rețelei de drumuri locale cu drumul național R30, Chișinău - Căușeni - Ștefan Vodă -

În cadrul ceremoniei de inaugurare a lucrărilor, Vasile Bîțca, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, a subliniat importanța acestui proiect investițional pentru comunitățile raionului Ștefan Vodă și în întregime pentru Regiunea de Dezvoltare Sud, menționând că asigurarea accesului cetățenilor la o infrastructură modernă și la servicii publice de calitate este o

prioritate a statului, un obiectiv care, odată atins, va contribui la creșterea competitivității economiei naționale și a bunăstării populației.

"Proiectul va avea un impact pozitiv pentru ca va asigura accesul la piața agricolă din Feștețița pentru locuitorii din alte șapte localități învecinate. De asemenea, pentru agenții economici va fi asigurat accesul la noi piețe de desfacere din Chișinău, Căușeni, Cimișlia, Odessa. Vom spori

securitatea rutieră a cetățenilor prin instalarea indicatorilor și marcajelor rutiere, precum și vom crea premise pentru dezvoltarea cooperării intercomunitare în prestarea serviciilor publice", a subliniat ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Vasile Bîțca, în cadrul discuțiilor cu antreprenorul și autoritățile publice locale.

La rândul ei, Maria Culeșov, directorul ADR Sud, a specificat că un drum modern le oferă oamenilor nu doar siguranță și comoditate, ci și posibilitatea de a se deplasa mai rapid și mai ieftin, un imbold pentru a rămâne în satul de baștină și a porni o afacere. "Sper ca acest proiect va contribui la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor prin creșterea mobilității și reducerea timpului de deplasare între localități de cel puțin trei ori și, respectiv, a costurilor călătoriilor suportate de beneficiari", a declarat șefa ADR Sud, Maria Culeșov.

În prezent, între localitățile Feștețița și Marianca de Jos, și centrul raional Ștefan Vodă există un drum de țară practicabil doar vara și pe timp uscat. Implementarea proiectului va duce la dezvoltarea infrastructurii de drumuri publice a raionului și a Regiunii de Dezvoltare Sud.

Consiliul Regional pentru Dezvoltare Sud își propune să-și fortifice capacitățile

ADR Sud, sub egida Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), cu suportul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” (MSPL), a desfășurat, joi, 29 iunie, la Cimișlia, un atelier de fortificare a rolului Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud în procesul de dezvoltare regională.

În cadrul acestuia, membrii CRD Sud, de comun cu experții Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și specialiștii ADR Sud, au discutat aprins despre necesitatea asumării pe deplin a unei implicări dinamice și responsabile în procesul de dezvoltare regională, a fortificării cooperării intercomunitare. Conștientizând nevoia unei abordări participative în procesul de luare a deciziilor cu impact pentru regiune și a producerii unei schimbări relevante în relațiile cu autoritățile publice centrale și cu angajații ADR Sud, aleșii regionali au acceptat prin votul lor majoritar măsurile de intervenție propuse de experții GIZ, aprobând, ca prim pas, instituționalizarea comisiilor regionale sectoriale.

Directorul ADR Sud, Maria Culeșov, a salutat prezența membrilor CRD Sud la acest eveniment foarte important pentru buna desfășurare a activității Consiliului în vederea creșterii rolului acestei structuri în procesul de dezvoltare regională. *“Suntem bucuroși să vă salutăm astăzi în cadrul acestui atelier, unde ne propunem să discutăm un subiect destul de sensibil, dar foarte important, cum ar fi rolul CRD pentru Regiunea Sud. Ne dorim ca astăzi să ne atingem scopul propus inițial pentru ca pe viitor activitatea consiliului să corespundă așteptărilor noastre. Acest lucru va duce, negreșit, la generarea schimbărilor în dezvoltarea localităților din sudul țării și va impulsiona întreg procesul de dezvoltare regională”,* a specificat Maria Culeșov.

De asemenea, președintele CRD Sud, Nicolae Molozea, a venit cu un cuvânt de salut, exprimându-și convingerea că acest atelier este unul necesar pentru consolidarea componenței

forului regional, cu atât mai mult cu cât partenerii externi susțin procesul de dezvoltare regională a Republicii Moldova, îl consideră unul oportun și manifestă deschidere, fiind gata să ne ofere finanțare. *„Donatorii insistă asupra abordării participative a problemelor, care, precum bine știm, există încă destul de multe în parcursul european de modernizare al țării noastre. Susțin crearea în cadrul CRD a comisiilor regionale sectoriale care, beneficiind de expertiză tehnică specializată, vor ajuta fiecare membru să poată lua decizii fondate și să clarifice multe din întrebările apărute pe parcursul activității în cadrul Consiliului”,* a declarat Nicolae Molozea.

În cele ce urmează, Petru Veveriță, consultant superior național în Planificare și Programare Regională al Agenției de Cooperare a Germaniei (GIZ), a prezentat membrilor CRD Sud rezultatele evaluării funcționalității CRD și asistența disponibilă pentru consolidarea rolului acestei structuri. *„Acest atelier a fost inițiat pentru ca, împreună cu echipa de experți, să fie acordat un suport substanțial membrilor CRD Sud și să identificăm împreună opțiuni pentru găsirea soluțiilor de fortificare a rolului acestei structuri reprezentative”,* a subliniat Petru Veveriță, răspunzând, totodată, la mul-

tiplele întrebări care au parvenit din partea aleșilor regionali din sud.

Posibilitățile limitate ale CRD pentru luarea deciziilor, nivelul redus de implicare și lipsa motivării în participare, lipsa resurselor financiare pentru dezvoltarea capacităților, conlucrarea insuficientă a Consiliului cu instituțiile la nivel central și local sunt doar câțiva factori semnalati de către membrii CRD Sud. În acest context, Stela Corobceanu, a declarat că de către GIZ se urmărește crearea și consolidarea unor platforme pentru guvernare sectorială, structuri care, odată înființate, sub forma unor comisii regionale sectoriale și grupuri de lucru, vor dezbate proiecte de decizii, elaborând, totodată, recomandări pe marginea acestora, pentru a fi prezentate ulterior în cadrul ședințelor CRD Sud.

A fost specificat că viitoarele structuri vor avea drept atribuții examinarea și aprobarea priorităților dezvoltării regionale, promovarea proiectelor regionale în rândul donatorilor și investitorilor, examinarea, cu suportul experților independenți specializați, a Portofoliului de proiecte, a diferitor studii, analize și recomandări pentru cristalizarea unei viziuni regionale privind dezvoltarea sectorului respectiv.

Proiectul Programului Regional Sectorial pentru dezvoltarea infrastructurilor de sprijin în afaceri în Regiunea de Dezvoltare Sud, supus consultărilor publice

La 20 iunie, în sala de ședințe a Consiliului Raional Cimișlia, ADR Sud a organizat consultări publice pe marginea proiectului Programului Regional Sectorial pentru dezvoltarea infrastructurilor de sprijin în afaceri în Regiunea de Dezvoltare Sud.

Documentul de politici publice, care trasează viziunea și obiectivele principale de dezvoltare ale sectorului economiei regiunii pentru următorii șapte ani, a fost elaborat în perioada iunie 2016-iunie 2017 cu ajutorul experților Oxford Policy Management în cadrul proiectului "Asistență pentru facilitarea creșterii economice a Regiunilor de Dezvoltare Sud și UTA Găgăuzia", finanțat de Guvernul Marii Britanii din sursele Fondului de Bună Guvernare prin intermediul DFID (Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord).

La consultări publice au participat reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, membri ai Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud, reprezentanți ai mediului academic și antreprenorial din Regiunea Sud, manageri ai Incubatoarelor de afaceri din zonă, specialiști din cadrul ADR Sud, Consiliilor Raionale, primari și alte persoane interesate.

În cadrul evenimentului, experții Oxford Policy Management și specialiștii ADR Sud au făcut, mai întâi, o retrospectivă pas cu pas a activităților desfășurate în procesul elaborării PRS-ului, după care au prezentat publicului larg proiectul documentului de politici proaspăt elaborat. Astfel, experții Stela Corobceanu, Despina Pascal, Galina Șelari și specialistul Secției Planificare strategică și programare a ADR Sud, Vasile Sidor, au oferit celor prezenți date statistice de ultimă oră și detalii relevante privind profilul antreprenorial al regiunii, avantajele și dezavantajele acesteia, Produsul Intern Brut pe cap

de locuitor, infrastructura de sprijin în afaceri existentă și cea care ar fi posibil de creat și de dezvoltat în zonă, astfel încât aceasta să devină una competitivă.

De asemenea, în contextul identificării surselor alternative de finanțare pentru posibilele infrastructuri de sprijin în afaceri pe care ar dori să le înființeze și dezvolte în baza PRS și a conceptelor de proiecte viabile autoritățile publice locale din Regiunea Sud, s-a vorbit despre oportunitățile pe care le oferă în acest sens programele europene, fondurile și programele naționale, creditele din resurse internaționale, granturile, precum și alte proiecte și programe.

Ulterior, participanților la consultări le-a fost oferită posibilitatea de a interveni cu propuneri de îmbunătățire a Programului Regional Sectorial pentru dezvoltarea infrastructurilor de sprijin în afaceri, până la aprobarea variantei finale a acestuia în cadrul ședinței Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud.

Nu înainte însă ca Valentina Țapiș, șefa Direcției politice și cooperare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, să

sublinieze importanța documentului de politici sectoriale care a fost elaborat în premieră în Regiunea de Sud a țării, cu ajutorul experților naționali și internaționali: *"Așteptările noastre, ale MDRC și ale Guvernului, sunt ca, pe final, să avem un Program Regional Sectorial și un portofoliu de proiecte care vor schimba sub aspect economic situația în regiune. Nu este suficient să avem doar apă și canalizare, drumuri și un management integrat al deșeurilor solide, mai este necesar să creăm noi locuri de muncă și să reușim să obținem astfel o dezvoltare economică viabilă și durabilă"*.

Precizăm că Programul Regional Sectorial reprezintă un instrument operațional în planificarea regională, cu menirea de a spori capacitatea APL-urilor în elaborarea proiectelor regionale durabile și de a crea condiții pentru dezvoltarea fluxului de proiecte în domeniul Dezvoltării Infrastructurilor de Sprijin în Afaceri, care încorporează necesitățile de dezvoltare a sectorului vizat în Regiunea de Dezvoltare Sud.

Toate propunerile parvenite în cadrul consultării publice a documentului urmează a fi analizate și sistematizate, ulterior fiind operate completări în draftul Programului Regional Sectorial.

Servicii moderne de alimentare cu apă pentru localitățile raionului Leova

La 23 mai 2017, în incinta Primăriei orașului Iargara, Andrei Tocaru, consultant regional Sud al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), a desfășurat o ședință de lucru cu reprezentanții APL privind procedurile de implementare a proiectelor cu finanțare din partea Uniunii Europene în raionul Leova.

La ședință au fost prezenți primarii localităților Iargara, Filipeni, Cupcui și Romanovca, unde urmează a fi implementat proiectul de îmbunătățire a serviciilor de alimentare cu apă.

Ședința a avut loc ca rezultat al întrunirii din 16 mai, din orașul Cimișlia, organizată cu scopul informării beneficiarilor și partenerilor privind modul de implementare a proiectelor din sursele de finanțare ale Uniunii Europene, în sectoarele Aprovizionare cu Apă și Canalizare și Eficiență Energetică.

În cadrul ședinței de la Iargara s-a discutat despre desemnarea de către beneficiari a managerului local de proiect și organizarea ședințelor în teritoriu privind elaborarea următoarelor documente: memorandumul de înțelegere, matricea cadrului logic, planul de implementare a proiectului, matricea riscurilor

etc.

Etapele și modalitățile de implementare a proiectelor din surse de finanțare ale UE presupun prezentarea pachetului de documente prin Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)/ MSPL, care include: Memorandumul de înțelegere, matricea cadrului logic și matricea de riscuri.

Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților Iargara, Filipeni, Romanovca și Cupcui” are drept obiectiv extinderea aprovizionării cu apă potabilă a localităților raionului Leova și construcția rețelelor de apeduct în interiorul localităților respective.

Printre beneficiarii de proiect se numără primăriile Iargara, Filipeni, Romanovca și Cupcui, Consiliul Raional Leova, 7174

locuitori, 42-agenti economici, 2170- gospodării țărănești și 30 de instituții de menire socială.

În cadrul ședinței s-a discutat și despre așteptările sau rezultatele proiectului, cum ar fi: asigurarea cu apă potabilă a localităților-țintă, dezvoltarea calității serviciului de apă și canalizare, stoparea crizei de apă potabilă în localitățile beneficiare, dezvoltarea sectorului agricol și agroturismului, în rezultatul căruia se poate obține venit și, desigur, ceea ce îi privește direct pe beneficiarii finali (cetățenii) - scăderea costurilor pentru consumul de apă datorită cheltuielilor mai mici suportate la întreținere.

Proiectul de execuție a apeductului magistral Leova-Iargara a fost finalizat și transmis beneficiarului

La 29 iunie 2017, Agenția de Dezvoltare Regională Sud a transmis către beneficiar proiectul de execuție a Apeductului magistral Leova-Iargara. În acest sens, Maria Culeșov, directorul ADR Sud și Ion Gudumac, președintele Consiliului Raional Leova, au semnat actul de primire-predare a documentației de proiect elaborate de companiile „Fluxproiect” și „Metiolis”. Urmează ca, în scurt timp, ADR Sud, responsabilă de implementarea proiectului, să inițieze procedura de licitație publică pentru contractarea lucrărilor de construcție a apeductului magistral Leova-Iargara.

Proiectul „Construcția apeductului magistral Leova-Iargara” este parte componentă a proiectului “Modernizarea Serviciilor Publice Locale de Aprovizionare cu Apă (AAC) din raionul Leova”, faza II. Acesta are o valoare totală de circa

3.500.000,00 Euro sau peste 70 de milioane de lei și este susținut financiar de Guvernul Republicii Federale Germania prin Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

La apeductul magistral Leova – Iargara vor fi conectate localitățile pilot selectate: orașele Leova și Iargara, și satele Filipeni, Romanovca, Sărata Nouă, Hănăsenii Noi și Cupcui, cu un număr total de 23.433 locuitori. Partea de infrastructură a proiectului pilot prevede reconstrucția obiectelor ce țin de captarea și tratarea

apei potabile din râul Prut, precum și construcția apeductului magistral Leova – Iargara.

Germania și UE au semnat un acord de finanțare în vederea unui acces sporit al cetățenilor Republicii Moldova la servicii îmbunătățite de aprovizionare cu apă și canalizare și de eficiență energetică în clădirile publice

Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova au semnat Acordul de Grant privind 'Elaborarea proiectelor tehnice și a documentației de licitație pentru lucrările de construcție în cadrul proiectelor selectate ce țin de domeniul aprovizionare cu apă și canalizare (AAP) și eficiența energetică (EE) în cele trei Regiuni de Dezvoltare din Republica Moldova', care urmează să fie implementate prin intermediul proiectului 'Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova' (MSPL).

Bugetul total al Acțiunii vizate este de 3,500,000 Euro oferite de Uniunea Europeană și 325,000 Euro - de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare. Implementarea acesteia este prevăzută pe durata unei perioade de 18 luni.

Obiectivul general al proiectului este de a spori accesul cetățenilor Republicii Moldova la servicii îmbunătățite de aprovizionare cu apă și canalizare, dar și cele de eficiență energetică în clădirile publice.

Ca urmare a acestui acord, 10 proiecte în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare și 8 proiecte în domeniul eficienței energetice în clădirile publice, obținute din planificarea regională trebuie să fie gata pentru achizițiile de lucrări de construcție, pentru care este preconizată cofinanțare adițională din partea UE.

Cetățenii din aproximativ 25 localități din Republica Moldova vor deveni beneficiari finali ai acestor măsuri.

E de menționat faptul, că suportul financiar al Uniunii Europene pentru proiectul MSPL a început în anul 2013.

A fost lansat Ghidul solicitantului pentru proiecte soft din cadrul Programului Operațional Comun România - Republica Moldova

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Comun România - Republica Moldova 2014-2020 a publicat, spre consultare publică, Ghidul solicitantului pentru proiecte soft.

Ghidul detaliază condițiile în care se pot solicita finanțări pentru proiecte fără o componentă de infrastructură, sau care includ o componentă de infrastructură având o valoare de maxim 1 milion de euro, în domeniile:

Obiectivul tematic 2 - Sprijin pentru educație, cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare;
 Obiectivul tematic 3 - Promovarea culturii locale și conservarea patrimoniului istoric;
 Obiectivul tematic 7 - Îmbunătățirea accesibilității regiunilor, dezvoltarea rețelilor și sistemelor de transport și comunicare;

Obiectivul tematic 8 - Provocări comune în domeniul siguranței și securității.

Sunt eligibile județele: Botoșani, Iași, Vaslui, Galați din România și întregul teritoriu al Republicii Moldova, dar și în anumite condiții, orașele Suceava și Piatra Neamț care sunt incluse în Program drept centre majore din punct de vedere economic, social și cultural.

Valoarea maximă a grantului acordat variază în funcție de prioritatea adresată, între 50.000 și 400.000 de euro. Fondurile care urmează să fie alocate apelului de proiecte sunt de peste 16 milioane de euro.

Programul Operațional Comun România - Republica Moldova 2014-2020 se adresează zonei aflate la frontiera dintre România și Republica Moldova și este cofinanțat din Instrumentul European de Vecinătate/CE și gestionat de Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE) în calitate de Autoritate de Management.

Proiectele care pot fi selectate pentru finanțare în cadrul Programului România-Republica Moldova trebuie să aibă un caracter transfrontalier și să implice cel puțin câte un partener din fiecare țară participantă.

Proiectele și valorile europene, pe agenda unei conferințe tematice consacrate Zilei Europei, organizate de ADR Sud în colaborare cu Liceul Teoretic "Ion Creangă" din Cimișlia

În fiecare an, Ziua Europei este sărbătorită în centrul de reședință al Regiunii Sud printr-o serie de activități organizate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud (conferințe tematice, concursuri, flashmoburi, diseminarea materialelor informative etc.), care au drept scop promovarea valorilor și proiectelor europene.

Și anul acesta, Agenția de Dezvoltare Regională Sud în parteneriat cu Liceul Teoretic "Ion Creangă" din Cimișlia au desfășurat, cu ocazia celebrării Zilei Europei, Conferința tematică „Împreună în Europa - valori și perspective europene”.

Activitatea a fost realizată cu participarea elevilor din clasele liceale și a profesorilor din cadrul instituției, cu scopul de a stimula interesul tinerilor pentru valorile europene, de a le forma o viziune proprie față de procesul de integrare europeană a Republicii Moldova și viitorul european al țării noastre. Totodată, pentru a le arăta viitorilor studenți care sunt posibilitățile și oportunitățile oferite de UE tinerilor în accesarea programelor de studiu europene și a unei cariere de succes.

Astfel, în deschiderea conferinței, Oxana Cazacu, specialist în cooperare și atragerea investițiilor la ADR Sud, s-a referit la evoluția relațiilor dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, la impactul politicilor europene asupra cetățenilor din Regiunea de Dezvoltare Sud prin implementarea unor proiecte care aduc beneficii majore în ceea ce privește modernizarea infrastructurii țării noastre, a serviciilor de aprovizionare cu apă și sanitație, de eficientizare energetică a instituțiilor publice etc., schimbând astfel în bine viața oamenilor. De asemenea, în numele Ministerului Dezvoltării

Regionale și Construcțiilor, specialistă ADR Sud a salutat participarea activă a elevilor Liceului Teoretic "Ion Creangă" la activitățile organizate cu ocazia Zilei Europei, menționând că anume ei, tinerii, reprezintă forța care va aduce țara noastră în "marea familie europeană".

În cele ce urmează, Irina Coroian, profesoară de limbă engleză la LT "Ion Creangă", și-a îndemnat discipolii să se expună fiecare în parte pe marginea subiectului pe care și l-au ales să-l abordeze. Eventual, demonstrându-și nu doar capacitățile și talentul lor oratoric, dar și abilitatea de a vorbi fluent o limbă străină. Astfel, Nicolae Manciu, elev în clasa a XII-a, a vorbit despre ce reprezintă Uniunea Europeană și care sunt simbolurile ei, despre obiectivele și valorile UE. După care eleva clasei a XI-a, Daniela Chirilă, și-a completat antevorbitorul cu date privind istoricul UE.

Pe final, într-o engleză impecabilă, eleva Olesia Panchiv a făcut o prezentare privind proiectele implementate cu suportul fondurilor europene în Regiunea de Dezvoltare Sud, inclusiv de ADR Sud. Tânăra a relatat, de asemenea, despre

participarea liceului la concursul "Best Project Idea", desfășurat în cadrul Campaniei „Tinerilor Ambasadori Europeni”, inițiativă realizată de către Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova în parteneriat cu Ministerul Educației. Astfel, potrivit ei, Liceul Teoretic "Ion Creangă" din Cimișlia a fost premiat pentru originalitatea și creativitatea ideii prezentate în cadrul acestui concurs cu o Diplomă de excelență.

În cele ce urmează, Zinaida Lupașcu, director adjunct al LT "Ion Creangă", a avut doar cuvinte de laudă pentru elevii implicați în activitate, menționând că, fundamentându-și existența pe principii și valori europene, ei și-au câștigat pe bună dreptate dreptul de a se numi ambasadori europeni.

La finele activității, specialiștii ADR Sud au oferit Diplome de mulțumire colectivului instituției pentru contribuția substanțială la educarea tinerei generații în spiritul valorilor europene, precum și pentru buna colaborare cu instituția responsabilă de implementarea politicii de dezvoltare regională.

Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri lansează Programul de Granturi pentru absolvenții Instituțiilor de Învățământ Profesional Tehnic

Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri, CEDA, cu suportul financiar al Fundația Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein (LED) lansează Programul de Granturi pentru absolvenții Instituțiilor de Învățământ Profesional Tehnic.

Prin programul său de donații mici/granturi în echipament, CEDA oferă asistență tinerilor la inițierea unor afaceri mici (start-up) sau pentru dezvoltarea unor afaceri ale lor aflate la o etapă incipientă.

Cine poate să aplice la programul de granturi?

1. Tinerii care absolvesc în acest an o instituție de învățământ profesional tehnic (Centru de Excelență, Școală Profesională sau Colegiu) și:
 - au studiat disciplina "Bazele antreprenoriatului";
 - au elaborat un plan de afaceri și l-au prezentat la nivel instituțional.
1. Tinerii care au absolvit o instituție de învățământ profesional tehnic în anii precedenți și:
 - au studiat disciplina "Bazele antreprenoriatului" sau au participat la un curs de antreprenoriat desfășurat în cadrul proiectului și au elaborat un plan de afaceri, sau
 - doresc să participe la un curs de antreprenoriat pentru a elabora un plan de afaceri cu intenții argumentate de a porni ulterior la realizarea acestuia.

Pentru obținerea unui grant este necesar de a depune următoarele documente:

descărcată **AICI**: [Formular de aplicare la Grant](#)

2. Copia buletinului de identitate.
3. Copia documentului ce confirmă absolvirea instituției.
4. Planul de afacere cu toate anexele.
5. Copia documentului care atestă dreptul de a folosi spațiul/terenul, unde se va desfășura activitatea
6. Licență, autorizație (după caz)
7. Oferte de preț pentru utilajul solicitat, necesar desfășurării activității, de la cel puțin 2-3 furnizori

Echipamentul va fi oferit în folosință temporară și va trece în proprietatea beneficiarului doar în urma unei vizite de monitorizare la 3 luni din data primirii echipamentului, prin care se va verifica dacă afacerea este operațională și dacă echipamentul este folosit doar în cadrul afacerii și nu în alt scop.

CEDA își rezervă dreptul:

1. De a lua înapoi utilajul, în cazul nerespectării cerințelor

contractului.

2. De a face vizite de monitorizare și primi informații referitor la volumul vânzărilor.
 3. De a publica informații și fotografii privind desfășurarea activității.
- Valoarea maximă a grantului - 1.350 €. Beneficiarul de grant vine cu o contribuție proprie la realizarea planului de afaceri în mărime de minimum 10% din suma grantului în bani sau în natură.

Granturile sunt oferite grație suportului financiar acordat de către Fundația Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein (LED) și sunt administrate de către CEDA în cadrul proiectului MEEETA IV.

Pentru întrebări și informații suplimentare ne puteți contacta prin: tel. fix: 022 885425, 079002848 sau e-mail: oficiu@ceda.md ; Asociația Femeilor de Afaceri (Bălți): tel. 0231 60895; 0691 13950, sau e-mail: afabalti@yahoo.com ; pugat@mail.ru

1. Cererea de participare la programul de granturi completată și semnată. Cererea poate fi